

Polisen

GRANNSAMVERKAN

NYHETSREVY Vecka 48, 2015

Hej alla Grannsamverkare!

Som Ni alla säkert vet vid det här laget så samverkar grannsamverkan med Hemtjänsten i hela Krokoms kommuns samt med Hemtjänsten i Lit. Vi vill med anledning av det belysa brotten mot äldre i det här nyhetsbrevet. Informationen är riktad till alla så ta Er tid och läs igenom nyhetsbrevet och jag lovar att Ni oavsett ålder hittar många bra tips att ta till Er!

På www.polisen.se hittar Ni all information om den här nya utbildningen i ämnet om hur äldre kan skydda sig mot bedrägerier. Utbildningen är framtagen av Polismyndigheten, nationellt bedrägericenter i samarbete med PRO, SPF, seniorerna och Brottsoffer Jouren.

Vi har fått många förfrågningar från bl.a. PRO om att komma och föreläsa om brott mot äldre. Tyvärr har vi inte möjlighet till det i dagsläget då vi måste lägga vårt fokus på grannsamverkan som växer stort i hela vårt län. I grannsamverkan jobbar vi dessutom hela tiden brottsförebyggande med den här typen av brott! Vi hänvisar Er så länge till den här nya utbildningen som vi varmt kan rekommendera! Hör av Er med ett mail om Ni behöver guidning för att hitta på polisens hemsida.

Undersökningen nedan gäller för hela Sverige och för trygghetens skull så vill vi nämna att den här typen av brott inte är så vanliga i Jämtland men de förekommer givetvis och som man nämner avslutningsvis så finns alltid ett mörkertal vid den här typen av brott.

Bedrägerier mot äldre

Resultat från en studie av anmälda förmögenhets brott mot äldre juni-december 2014

Polisen i samarbete med:
Stöldskyddsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

Hur många bedrägerier mot äldre anmäls?

Bedrägerier mot äldre utgör en liten andel av den totala bedrägeribrottsligheten. Under 2014 anmäldes totalt 1 463 bedrägeribrott i Sverige mot äldre personer det vill säga drygt 120 varje månad. Det gör att bedrägerier mot äldre personer utgör en procent av de vanligaste anmälda bedrägeribrotten.

Var och när sker de flesta bedrägerierna mot äldre?

Flest bedrägerier sker i storstadslänen. Oavsett i vilken stad brottet har skett, är det mycket tydligt att det är större matbutikskedjor med intilliggande uttagsautomat och parkeringsplats som utgör gärningspersonernas val av miljö för att söka potentiella brottsoffer. Utsattheten för bedrägerier mot äldre är vardagar mitt på dagen. Det är helt naturligt eftersom äldre rör sig i offentlig miljö vid den tidpunkt som sammanfaller med den dagliga rutinen och att upplevelsen av trygghet är större mitt på dagen.

Vilka är gärningspersonerna som genomför bedrägerierna?

Det finns inget tydligt mönster på hur en gärningsperson ser ut, utan det gäller att vara uppmärksam i situationen. Gärningspersonerna kan vara både kvinnor och män. De kan uppträda ensamt eller i par.

Många brottsoffer tror att det är en ensam gärningsperson men det överensstämmer inte med verkligheten. Oftast arbetar gärningspersonerna tillsammans två till tre, men brottsoffret uppfattar inte att det sker ett samarbete mellan flera gärningspersoner för att genomföra brottet eftersom de är distraherade.

Varför väljer gärningspersoner äldre för bedrägerier?

Äldre och barn är de allra sårbaraste grupperna i samhället eftersom de har svårast att skydda sig. Sårbarheten förstärks av att äldre generellt sett är mer isolerade än andra i samhället, man saknar till exempel det sociala nätverk som en arbetsplats kan ge.

Det är lätt att skapa dialog med äldre eftersom de tillhör en generation som är sociala, hjälpsamma, tror gott om människor och har tid att stanna upp mitt i rusningen. Personer som är pensionerade är mer tillgängliga under dagtid, antingen i bostaden eller i offentlig miljö. De andra som är runt omkring vid samma tidpunkt mitt i vardagen, är stressade vilket påverkar de äldre att slarva med säkerheten för att minska upplevelsen att vara i vägen.

Polisen i samarbete med:
Stöldsnyddsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

Gärningspersonen som gör besök i bostaden anger alltid ett trovärdigt skäl till besöket vilket gör att den drabbade inte misstänker att uppsåtet med besöket är kriminellt. Gärningspersonen är så gott som alltid väldigt trevlig och eftersom många äldre lever en ensam tillvaro, uppfattas besöket som positivt. En annan faktor kan vara att det hos äldre finns en högre respekt för kontroller och auktoriteter.

Vilka olika typer av bedrägerier mot äldre finns det?

Bedrägerierna kan delas in i två kategorier dels bedrägeri genom shoulder surfing, dels brott som inletts med ett vilseledande av brottsoffret. Shoulder surfing är bedrägerier eller fickstölder där brottet inleds med att gärningspersoner tittar över axeln på ett potentiellt brottsoffer för att memorera exempelvis pinkoder eller lösenord. Därefter stjäls bankkortet och uttag görs sedan i en uttagsautomat i närheten

Brott som inletts med ett vilseledande innebär att gärningspersonen med falskt motiv förmår den äldre att avslöja kortuppgifter, lämna ifrån sig kort och kod eller att utsätta den äldre för en stöld. Vilseledanden kan ske genom att gärningspersonen tar kontakt med den äldre ute i offentlig miljö eller genom att göra ett besök i bostaden.

Innan besök i bostaden kan gärningspersoner ibland ringa och boka besöket. Telefonnummer tar gärningspersonerna reda på via internet. Där finns det många webbplatser som öppet tillhandhåller information om medborgare i Sverige.

Sedan finns det så kallad phishing, och det är när gärningspersonen skickar mail eller sms för att förmå brottsoffret att uppge personnummer eller kortuppgifter. Mailet eller sms kan se ut som det kommer från en myndighet eller bank, men det är falskt.

Vilka äldre är mest utsatta?

Medelåldern för de som utsatts under den här undersökningens period är 82 år. Den åldersgrupp som anmäler flest bedrägerier är 86 år. Det är vanligare att kvinnor utsätts än män, cirka 70 procent är kvinnor.

Är det skillnad på vilket bedrägeri man utsätts för beroende på vilken ålder man har?

I spannet mellan 65-75 år är shoulder surfing det vanligaste tillvägagångssättet och endast en liten andel får besök i bostaden.

Polisen i samarbete med:
Stöldskyddsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

Mellan 75-80 år är det vanligare med besök i bostaden där gärningspersonen påstår att man ska kontrollera VVS, TV-installationer eller brandvarnare. I spannet mellan 80-90 år används alla brottstyper och mönstret är mer diffust än för övriga åldersgrupper.

De äldsta brottsoffren i studien blir i stort sett endast utsatta för besök i hemmet. I de flesta fall ringer gärningspersonen före besöket och påstår sig vara läkare eller sjuksköterska och avtalar tid för undersökning eller vård i hemmet.

Studien visar tydligt att det sker en förskjutning av gärningspersonernas målsökning av brottsoffer. Ju yngre brottsoffret är desto längre bort från hemmet tar gärningspersonen kontakt med brottsoffret.

Hur vanligt är det att gärningspersonen lyckas genomföra brottet?

När det gäller andelen fullbordade brott för olika åldrar, ligger den generellt mellan 60-80 procent, med undantag för brott mot personer med mycket hög ålder där andelen är generellt lägre. Troligen beror den höga andelen fullbordade brott på att försök till bedrägerier inte anmäls, vilket ger en falsk bild av statistiken.

BROTT SOM SKER UTE

Fickstöld

Vid stor trängsel, till exempel i kassaköer eller ombord på bussar, tåg och liknande kan ficktjuvar vara närgångna utan att bli upptäckta. De är fräcka och fingerfärdiga när de agerar och oftast märker man inte att stölden har skett förrän man behöver plånboken nästa gång.

Ficktjuvar förbereder sig ibland genom att spana vid uttags-automater eller bankkontor. Då vet de att det finns pengar i din plånbok innan de stjälar den. De kan också se när du knappat in din kod vid uttagsautomaten.

Väskryckning

Om någon rycker din väska ifrån dig sker det oftast i farten. Tjuven kan passera dig springandes eller komma på en moped eller cykel och rycka väskan ifrån dig. Om det händer, streta inte emot utan släpp väskan för att undvika att du blir skadad.

Tips och råd utanför hemmet

Polisen i samarbete med:
Stöldsnyktsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

Avböj vänligt men bestämt att växla pengar åt främmande människor.

Lämna aldrig handväskan utan uppsikt i till exempel kundvagn eller rollator.

Ha gärna plånboken i en innerficka, aldrig i bakfickan.

Ha inte mer pengar i plånboken än vad du behöver.

Var diskret med pengar och bankkort.

Förvara aldrig koden tillsammans med bankkortet.

Skydda alltid din kod när du tar ut pengar

Håll alltid handväskan stängd och bär den med locket/dragkedjan in mot kroppen.

Går du vid en väg, häng handväskan bort från vägen.

BROTT I HEMMET

Stöld i bostad

Om någon vill lura sig in i din bostad använder de olika knep. Det kan vara allt från att erbjuda sig att bära upp dina kassar till att vilja lämna ett meddelande till en av dina grannar som inte är hemma.

De kan även låtsas sälja en tjänst eller en vara.

Man har också sagt sig komma från hemvård, sjukvård, polis eller sagt sig vara hantverkare eller fastighetsskötare. Dessa yrkesgrupper kan som regel legitimera sig eller bör ha förvarnat om sitt besök.

Om någon har lyckats lura sig in hos dig vill de gärna avleda din uppmärksamhet från ytterdörren så att någon medhjälpare kan smita in osedd och börja leta bland dina saker. Det vanligaste är att man stjälar pengar och smycken.

Tips och råd i din bostad

Ha alltid ytterdörren till din bostad låst. Förvara inte stora summor pengar hemma.

Släpp inte in någon okänd eller någon som inte kan identifiera sig. Begär legitimation.

Var vaksam när någon du inte känner igen vill följa med in i trappuppgången.

Förvara aldrig plånbok/handväska synligt och helst inte i hallen nära ytterdörren.

Polisen i samarbete med:
Stöldskyddsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

Inventera dina värdesaker, fotografera dem och se över hur du förvarar dem. Märk dem gärna med DNA-märkning.

Var vaksam när någon som utger sig vara släkting eller bekant vill låna pengar.

Banker och kreditinstitut ringer inte och frågar om kortnummer, personnummer eller koder. Var uppmärksam och lämna inte ut sådan information!

Avsluta direkt samtalet om någon okänd ringer och vill ha dina uppgifter eller sälja något!

*Vi hörs!
Birgitta Persson
Polisen*

KONTAKT MED POLISEN

- **Vid Nödsituation eller Pågående brott: Ring 112**
- Anmäla ett brott eller övrig kontakt som inte är brådskanie: Ring 114 14
- E-post gällande grannsamverkan: grannsamverkan.jamtland@polisen.se **Obs! Ej Tips!**
- Lämna TIPS, som EJ är brådskanie: E-post registrator.nord@polisen.se
- I samband med att Ni fått sms: Ring **010-569 18 68** om Ni har upplysningar i det aktuella ärendet.

GLÖM INTE SKICKA NYHETSBRIVET VIDARE TILL ERA GRANNAR ☺

Polisen i samarbete med:
Stöldskyddsföreningen, Försäkringsbolag, Villaägarna
och Brandskyddsföreningen samt Mobilisering mot droger
(Polisen, länets kommuner, Länsstyrelsen,
Regionförbundet, Trafikverket, frivilligorganisationer)

